

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SĄJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2002 m. rugpjūčio 14 d. Nr. 33 (511) Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Eugenija SIDARAVIČIŪTĖ

Žemaitukė

M. Jaugelavičienė (centre). Eisena Kaune link S. Lozoraičio paminklo

Noriu papasakoti apie šviesų žmogų – buvusią partizanų ryšininkę Magdalena Jaugelavičienę. Praėjusiais metais su ja atsiveikino. Ji palaidota Židikių kapinėse, greta savo motinėšės, kuri ją paliko dvejų metų vargelių vargti. Tėvelio, pasakodavo Magdalena, neatsimena. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui už tai, kad priglaudė savo sodyboje rusų belaisvį, jį iš namų išsivarė vokiečiai ir daugiau jo niekas nematė.

Magdalena pramoko siuvėjos amato, tarnavo, vėliau Kauno klinikose dirbo slaugė. Tapusi jaunulietuve, visą širdį atidavė organizacijos veiklai. Į jos nedidelį butelį užsukdavo partizanai. Ji nuširdžiai visus priimdavo, pamaitindavo. Kartu su kitais lankydavosi ir Pyplys-Mažytis. Magdalena tapo partizanų ryšininke, slapyvar-

džiū Žemaitukė.

Pirmą kartą buvo suimta, kai išėjo iš namų ketindama

pasiekti Kėdainius. Jai buvo pavesta perduoti žinias apie kalinių ir partizanų planų su-

derinimą, kad suimtieji etapo metu pasiruoštų pabėgti.

1947 m. birželio 13 dieną Antanines jau "šventė" Sibire. Vėliau ryšininkę paleido kaip neteisėtai suimtą, tačiau po keturių mėnesių vėl įkišo už groty. 1948 m. nuteista 8-eriems metams. Jei tada būtų radę slėptuvėlę namo prieškambarėje, kurioje buvo paslėpti partizanų asmens dokumentai, vargu ar būtų "išsipirkusi" tik 8 metais.

Į Lietuvą Magdalena Jaugelavičienė grįžo 1975 metais. Apsigyveno Druskininkuose. Tomis lemtingomis Lietuvai dienomis kartu su kitais druskininkiečiais gynė televizijos bokštą. Drąsioji Žemaitukė nepabūgo net į ją atgręžto omonininko ginklo. Išėjo į priekį ir stovėjo laikydama rankose sovietinę vėliavą, ant kurios buvo užrašas "Omon von".

Aktualijos

■ Kadangi susikaupė gausybė įstatymų, susijusių su Lietuvos eurointegracija, Seimas rugsėjo pradžioje ketina rinktis į neeilinę sesiją.

■ Lapkritį Prahėje vyksiančiame NATO viršūnių susitikime Baltijos šalys bus pakviestos įstoti į Aljansą. Taip optimistiškai nusiteikęs mano Eltonas Gelelis, Latvijoje su darbo vizitu besilankantis JAV kongresmenas.

■ Lietuvos užsienio reikalų ministerija atmeta kaltinimus dėl šalies diplomato neveiklumu vaduojant į Prancūzijos kalėjimą uždarytą prestižinių dviračių lenktynių "Tour de France" trečiosios vietos laimėtojo R. Rumšo žmoną Editą. Tikima, kad tyloomis galima pasiekti daugiau.

■ Nors į grupelės Suvalkijos žemdirbių organizuojamus piketus susirenka vis mažiau ūkininkų, mitingų organizatoriai praneša rengsį papildomas protesto akcijas. Ūkininkai reikalauja, kad Prezidentas, Seimo pirmininkas ir premjeras priimtų bei išklauptų smulkiųjų ūkininkų atstovus, priešingu atveju grąsina protesto akcijomis Vilniuje.

■ Kaip žinome, Lietuvos laisvės sąjungos Tauragės skyriaus lyderis Saulius Oželis šiemet kelis kartus surengė antisemitines akcijas. Tačiau prokuratūra neskuba kelti bylos rasistui. Tauragės rajono apylinkės prokuratūra rugpjūčio 10 d. gavo Valstybės saugumo departamento (VSD) prašymą už tautinės nesantaikos kurstymą jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

■ Iranas Saudo Arabijai išdavė šešiolika iš Afganistano pabėgusių "al-Qaeda" kovotojų, kurie Irane ieškojo prieglobsčio, "The Washington Post" spausdintame interviu teigia Saudo Arabijos užsienio reikalų ministras princas Saudas Faisalas.

■ Už darbą mieste labai kai kurie Vilniaus tarybos nariai neblogoi "prisiduria" prie pagrindinio atlyginimo. Kai kurie "darboholikai" turi pagrindinį darbą ir dar taryboje kasdien dirba po 5-6 valandas už tai papildomai gaudami po 1000 ir daugiau litų.

Valdantieji ir valdomieji

Taip jau pasaulis sutvarkytas – yra valdantieji ir yra valdomieji. Tik bėda, kad dėl valdančiųjų vienokių ar kitokių padarytų negerovių valdomieji ima reikšti nepasitenkinimą. Žinoma, valdantieji turi jėgos (kariuomenę, policiją, teismus ir t.t.) struktūras ir valdomuosius paauklėja. Bet tai nepasitenkinimo priežasčių nepanaikina. Ką daryti? Protingos galvos (tokių yra ir tarp valdomųjų) sako: "Reikia valdantiems kitaip valdyti!" O šie ne visada tai sugeba arba kitoks valdymas – jiems ne prie širdies. Kas tada vyksta? Ogi valdžia – sau, valdomieji – sau. Vadinasi, valstybė artėja prie anarchijos. Bet anarchijos nenori ir valdomieji. Valdantieji privalėtų reaguoti į valdomųjų pretenzijas. O jų mūsų tautiečiai turi aibes. Štai vienas seimūnas atkakliai reikalauja referendumo dėl NATO, bet nenurodo geresnių Lietuvos tapti visiškai saugiai būdų. O kai kitam seimūnui šovė į galvą mintis nuvertinti Trispalvę, jis referendumo nesitūlė. Šiemet Valstybės dieną Vilniaus mieste tik ant reto namo plevėsavo Trispalvė...

Liberalizmas – anarchijos

pusbrolis. Juk yra per trisdešimt tūkstančių ("Tremtinys" Nr. 21(499)) okupacinės nomenklatūros likučių, kurie nepriėmė Lietuvos pilietybės ir liko kaip penktoji kolona, bet dabar valdančiųjų pamaloninti teise rinkti ir būti išrinktiems. Valdomieji – buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai – surinko iš savo gimtųjų vietų apie aštuonis šimtus akmenų, įrašė pavadinimus ir iš jų 1992 m. prie buvusių KGB rūmų sukrovė piramidę. Valdantieji 1995 m. Lukiškių aikštėje padėjo marmuro plokštę su įrašu: "Šioje aikštėje bus įamžintas Nežinomojo Partizano ir Kovotojo dėl Lietuvos laisvės atminimas". Praėjo septyneri metai – nėra jokio įamžinimo. Tiesa, valdantieji stengiasi – šiemet, birželio 14 d., prie minėtos piramidės padėjo 72x32 cm marmurinę plokštelę su įrašu: "Sovietinės okupacijos aukoms atminti". Vadinasi, nepagailėjo ir po 12 metų iš valstybės (?) lėšų skyrė apie porą šimtų litų plokštelei... Stengiasi! Tik vis tie valdomieji kažkodėl norėtų didesnės pagarbos tautos karžygams.

(keliamą į 2 psl.)

Pareiškimas

Konstituciniam Teismui nusprendus, jog 2000 m. birželio 13 d. priimtas Valstybinių pensijų įstatymo pataisų įstatymas buvo pasirašytas ir paskelbtas netinkamu būdu, nenurodytu Konstitucijoje, kai kurie to įstatymo apribojimai totalitarinių okupacinių režimų vadovaujantiems pareigūnams ir represinių struktūrų darbuotojams, kaip regis, dabar neteko galios. Rengiamasi pradėti mokėti nukentėjusiųjų asmenų pensijas, jeigu yra tarnavusių sovietiniuose, NKVD ir panašiuose represiniuose daliniuose ir nukentėjusiųjų nuo vokiečių arba tarnavusių hitlerinėse gestapo ir panašiose represinėse tarnybose ir nukentėjusiųjų nuo sovietų. Kartu su nukentėjusiųjų pensijomis aukštiems SSKP pareigūnams galės būti mokamos pensijos atitinkamiems vokiečių nacionalistinės darbo partijos pareigūnams. Vien dėl to, kad šie asmenys Antrojo pasaulinio karo pabaigoje buvo sovietų armijos daliniuose.

Žinia apie tai nepapuoš Lietuvos vardo, todėl valstybės institucijos turėtų nedelsdamos ieškoti išeities. Papras-

čiausia išeitimi kažkodėl nenorima pasinaudoti. Kadangi klaida šioje įstatymo dalyje buvo tik ta, kad pasirašė ne Seimo Pirmininkas, tai ją ir ištaisytų pasirašydamas Seimo Pirmininkas. (Konstitucija nenurodo jokių terminų, per kuriuos Prezidento nepasirašytus įstatymus pasirašo Seimo Pirmininkas.) Kitą įstatymo dalį dabartinė Seimo dauguma lengvai atšauks ir sutvarkys kaip norės. Deja, Seimo Pirmininkas A. Paulauskas vengia atlikti šią pareigą ir atveria galimybę ne tik strībams, bet ir buvusiems gestapininkams, o kartu ir enkavedistams gauti Lietuvoje valstybines nukentėjusiųjų asmenų pensijas. Ar šioje elgsenoje nėra dar ir interesų konflikto?

Povilas JAKUČIONIS,
Seimo narys, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas
Antanas STASIŠKIS,
Seimo narys, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pirmininkas
Rytas KUPČINSKAS,
Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas

Valdantieji ir valdomieji

(atkelta iš 1 psl.)

Valdantieji – kitos nuomonės. Vienas seimūnas net viešai Seime partizanus banditais pavadino. Gal tai komunistinė kempinligė... Valdantieji turi savo moralinius principus. Štai seimūnas porą senukų suvažinėjo ir – jokios atsakomybės. O kai vienas mokyklos direktorius buvo sąmokslininkų apkaltintas žmogžudyste, tai tuojau pat buvo įkištas į kalėjimą ir tik po poros metų paleistas, nes, pasirodo, buvo nekaltas. Valdančiųjų teismai viską gali. Valdomiesiems atrodo, kad Lietuvos teismuose ir pavadinimus kaitaliojančioje Komunistų partijoje jokių ideologinių pokyčių neįvyko. Tik teismūnams skirtos košminės algos, aprūpinti dviguba (socialine ir dar valstybine) pensija. Tegu turi, juk ne valdomiesiems, bet valdantiesiems tarnauja. O kokia iš medicinos profesoriaus nauda? Todėl ir tegauna pensijos tik kėlis šimtus! Valdomieji niekaip negali susitaikyti su tuo, jog įstatymai kuriami tokie, kad reikia taisyti pertaisinėti dešimtis kartų, kol pagaliau jis atšaukiamas. Įstatymų projektų valdomiesiems neteikia svarstyti – turbūt valdomiesiems geriau duoti laisvę varyti samanę, steigti daugiau lošimo namų, uždarinėti kaimų bibliotekas, kultūros namus, mokyklas ir ambulatorijas. Žinoma, valdomieji nėra nuoširdžiai dėkingi valdantiesiems, kai šie nori paleng-

vinti jų dalią, kaip antai – išlaisvinti nuo rūpesčių dėl privatinės nuosavybės – namų, žemės, indėlių gražinimo ir pan. Visa tai nukelta neribotam laikui, o dalis privačios nuosavybės namų, kuriuose sovietų valdžia apgyvendino savus, palikta jiems ir dabar. Šiaip ar taip – juk tikrieji savininkai greitai išmirs. Ir mūsų meno darbuotojai tyli, jokių tautos patriotizmą, pilietiškumą, dvasiškumą ugdančių kūrinių nekuria. O kai kurie, istorikais vadinami, kaip pastebėjo spauda (LA, Nr.117), “nekenčia tautos, o rašo jos istoriją”. Valdantiesiems švietimas lyg ir nerūpi. Privati komercinė televizija maitina jaunimą antidoroviniu šlamštu, o mūsų valdantieji nieko nedaro. Sveikos demokratijos valdantieji dar nesukūrė ir pas mus viešpatuoja tik timokratija, t.y. korumpuotų valdininkų ir teisėsaugininkų klanas. Valdžios netvarka – kai kam puikus bizniukas. Kai jiems naudinga, valdantieji net istoriją užmiršta. Neseniai Konstitucinis Teismas “išaiškino”, kad 1990-1992 m. Lietuvos valstybė buvo, bet... valstybės “galvos”, t.y. valstybės vado, nebuvo.

Proto ir dvasios aristokratų tarp valdančiųjų labai trūksta, todėl valdomieji renka bet ką. Tai vadinama tautos valstybinio mentaliteto (mąstymo) stoka. O valdantieji tuo rūpintis nesuinteresuoti: visada valdyti lengviau politiškai beraščius negu po-

litiškai brandžią tautą. Juk pusė seimūnų sėdi Seime jau tris kadencijas ir... nieko naudinga tautos dvasiniam atbudimui nenuveikė, bet bus vėl pagal sąrašus tarp renkamųjų. Patogu – neturi savo konkrečios apylinkės rinkėjų, nereikia niekam už savo neveiklą atsiskaityti. O jei kokią pražangą ar net nusikaltimą padarysi – partija ir kolegos išgelbės. Tiesa, valdomieji kartais pamėgina paskaičiuoti įtartinai susikrautus milijonus ar valstybės biudžetui nesumokėtus mokesčius, bet tai tik audra stiklinėje – viskas išradingos teisėsaugos ir bendrapartiečių tyliai numarinama. Juk milijonai išvogti ir vagiami, o kaltų nėra ir nebus. Jei tik rinkimus finansavusiam nenusikalsi, jo reikalavimus sąžiningai vykdysi. O tautos dvasingumą tegu ugdo idealistai.

Ambasadorius V.A.Dambrava kreipėsi į Amerikos lietuvių – siulė surinkti penkių milijonų fondą ir Lietuvoje įsteigti rimtą, atsakingą ir įdomų dienraštį, kuris taptų lietuvių tautai tautinių ir krikščioniškųjų vertybių kelrodžiu (LA, Nr.119). Vadinasi, tik Amerikos lietuviai susirūpinę tautos išlikimu, jos ugdymu. Valdančiųjų atžalos užsieniuose ir mokslų semiasi, ir šaknis įleidžia, o valdomųjų vaikai ten juodžiausius darbus dirba arba vagiliauja. Seniai žinoma, kad visuomenę sudaro dvi žmonių grupės – kirpėjai ir kerpamieji... Todėl ir kerpa valdantieji valdomuosius vis trumpiau ir trumpiau...

Laisvės kovų dalyvis,
soc. m. dr. **Juozas PARNARAUSKAS**

Ar reikia baidytis populizmo?

Normalioje valstybėje santykiai tarp piliečių ir valstybės turėtų būti grindžiami abipusiu supratimu: piliečiui turi rūpėti valstybės likimas, o valstybė privalo rūpintis savo piliečiais. Jei pilietis vien tik duoda ir nieko iš valstybės negauna, tai – vergija. Šiuo metu bene didžiausia mūsų visuomenę plakanti rykštė – bedarbystė. Kad būtų sukurta naujų darbo vietų, valstybė privalėtų suteikti darbdaviams sąlygas jas kurti. Dabar Seime priimamos įstatymų pataisos, kokių būdu atsikratyti netinkamais arba neparankiais darbuotojais. Tačiau negalima žmogaus atleisti iš darbo vadovaujantis politiniais motyvais. Štai kur šuo pakastas. Jei darb-

davys atleis buvusį kagiebištą ar buvusį Komunistų partijos lyderį, tai bus traktuojama kaip politinis susidorojimas. Kai atleidžiamas pernelyg “karštas” šalies valstybingumo gynėjas – sakoma, jog tai teisėta procedūra ir paprasčiausias “apsivalymas”. Toks įmonių, įstaigų “depolitizavimas” vyksta visus nepriklausomybės metus. Net ir tada, kai valdančioji dauguma buvo dešinieji.

Šiuo metu Lietuvoje profesinių sąjungų kaip ir nėra. Atsiranda tik žmonės, kurie skelbiasi esą profesinių sąjungų lyderiai. Tad darbininko dabar niekas negina ir neapsaugo nuo darbdavių savivalės. Dauguma šiandieninių darbdavių sukaupė turtus

apie 1990-uosius metus, kai joks verslas nebuvo įmanomas be Komunistų partijos ir KGB kontrolės ar tiesioginio dalyvavimo. Tai buvę sovietinių kolchozų pirmininkai, pramonės įmonių direktoriai. Tad ir šiandien savo akcinėse bendrovėse jie tebenaudoja tuos pačius būdus, visai skriaudžia ir apgaudinėja darbininkus.

Vėl pasipils lavina pažadų ir gero gyvenimo iliuzijos – artėja rinkimai. Kadangi profesinių sąjungų beveik nėra, tai jų funkcijas galėtų perimti partijų skyriai ir užsiimti tikruoju, o ne žodiniu populizmu – rūpinimusi žmonėmis. O dauguma dešinišios pakraipos partijų sako esą krikščionys. Tai ar smerktinas jų rūpinimasis skurstančiais žmonėmis?

Aleksandras JAKUBONIS

Laiko pulsas

■ Brazausko Vyriausybė toliau kuria valdininkų rojų Lietuvos žemėje. Nuo liepos 1 dienos įsigaliojęs Valstybės tarnybos įstatymas valdininkams suteikė galimybę gauti vadinamąjį tryliktoji atlyginimą – už nuopelnus, už lojalumą ar šiaip už gražias akis. Tik vienu atveju nebus galima jo gauti – jei tarnautojas turės nuobaudą ir nuo jos skyrimo nebus praėję metai. Tačiau galima neabejoti, jog ir ši kliūtis bus apeita. Kaip rodo neseni įvykiai, kritika nuo valdininkų – kaip vanduo nuo žąsies. Štai V.Budnikas prisimelavo visai Lietuvai: kad į Maskvą nevyko, reikaliukų su vaistų gamintojais neaptarinėjo. Ir apskritai koks kieno reikalas, su kuo ir kur per atostogas buvęs. Kilus skandalui sveikatos apsaugos ministras R.Dobrovolskis buvo priverstas sudaryti komisiją incidentui iširti. Komisijos pirmininkas ministerijos sekretorius E.Bartkevičius, dar neapklusus V.Budniko, ėmė pastarąjį teisinti. Net Prezidento V.Adamkaus nervai neišlaikė. Visą šį triukšmą, susijusį su Valstybine vaistų kontrolės tarnyba ir jos vadovu, jis pavadino “absurdo spektakliu”. “Nejaugi melas tampa Lietuvos pareigūnų elgesio norma?” – retoriškai klausė šalies vadovas. Ar turėtų stebinti žemesnės grandies vadukų įžūlumas, panieka viešajai nuomonei, jei visai neseniai dabartinis Vyriausybės vadovas A.M.Brazauskas kilus panašiam skandalui niekaip negalėjo prisiminti, kur tuo metu buvęs – Maskvoje ar Kaune?..

■ Seimo vadovybė matydama, kad dosniai raikomas Vyriausybės iškeptas pyragas, nutarė neatsilikti ir kitiems metams suplanavo beveik 20 proc. didesnę parlamentą biudžetą. Šiuometinis 55 mln. litų parlamentą biudžetas kitais metais turėtų užgelėti iki 70 mln. litų. Vienas šio projekto “stūmėjų” Seimo vicepirmininkas A.Skardžius įsitikinęs būtinybe skirti papildomus milijonus, nes Seimas yra valdžių valdžia, iš kurios kyla visos kitos valdžios. Nors į dabartinės Seimo salės rekonstrukciją jau yra investuota per 1 mln. litų, kitąmet planuojami naujos salės projektavimo darbai, kainuosiantys apie 0,5 mln. litų. Pačios salės statyba gali kainuoti daugiau kaip 10 mln. litų. Kai kas jau spėjo šią salę pakrikštyti “auksine sale”, kitiems jų naujoji salė priminė Baltarusijos parlamentą. Seimo biudžeto projekte numatytos milžiniškos išlaidos Seimo autoūkio atnaujinimui, baldams, parlamentarų kelionėms. Tokie užmojai ir su tuo susijęs skubėjimas glumina ne vieną parlamentarą net ir iš valdančiosios daugumos. Opozicijos atstovai priekaištavo, jog patys koalicijos partneriai dar nėra pasiekę susitarimo dėl biudžeto projekto. Tačiau kažin ar ryšis parlamentarai atsisakyti tų patogumų ir galimybių, kurios lauktų patvirtinus šį projektą.

■ Šią vasarą Lietuvos televizijos lepina savo žiūrovus įvairiais realybės šou: pradedant robinzonais ir baigiant greit ekranuose startuosiančiomis “amazonėmis”. Be konkurencijos čia galėtų startuoti mūsų valdininkai, prikūrę įvairių draudimų ir reikalavimų, kartais prasilenkiančių su sveiku protu ir logika. Tokiu perliuku reikėtų laikyti sveikatos apsaugos ministro R.Dobrovolskio įsakymą, nurodantį medikams receptus išrašinėti tik mėlynu rašalu. Vaistininkai turi teisę kita spalva išrašyti receptų nepriimti. Arba socialinės apsaugos ir darbo ministrės V.Blinkevičiūtės nurodymas net šeimyninėms įmonėms, kuriose dirba tik vyras ir žmona, iškabinti darbo grafiką. Iškilus būtinybei susikeisti, grafikas įpareigoja žmoną rašyti prašymą vyrui, o vyrą – rašyti įsakymą sau pačiam.

■ Noras sublizgėti, atkreipti į save dėmesį ypač išryškėja prieš rinkimus. Pastaruoju metu itin aktyviai reiškiasi Lietuvos krikščionių demokratų valdybos pirmininkas Petras Gražulis. Šis veikėjas dalyvauja beveik visose diskusijose. Kartais atrodo, kad nėra tokios temos ar klausimo, kurie būtų neįkandami P.Gražuliui. TV spindesys, savęs pervertinimas taip susuko galvą šiam Krikščionių demokratų partijos veikėjui, kad jis nusprendė užsidirbti papildomų populiarumo balų – užsipuolė šalies Prezidentą Valdą Adamkų apkaltindamas strateginio mąstymo stoka. Pagal P.Gražulį ir jo vadovaujamą valdybą išeitų, jog V.Adamkus yra kalčiausias dėl to, kas atsitiko pavasarį Kairių sąvartyne, ir dėl gaisro Trakų rajone. Anksčiau dėl visko buvo kaltinamas V.Landsbergis, bet tai darė buvusi partinė nomenklatura. Galima tik apgailėtai, kad tuo pačiu keliu nuėjo žmonės, vadinantys save krikščionimis demokratais.

Juozas KUNDROTAS

Kokioje Lietuvoje mes dabar gyvename

Rugpjūčio 12 d. buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams dar kartą pavyko atremti kairiųjų ketinimus tuoj pat pradėti mokėti valstybines nukentėjusių pensijas 2 tūkstančiams Antrojo pasaulinio karo veteranų, nepaisant to, kad jie dirbo sovietinėse represinėse struktūrose, kaip antai NKVD, MGB, NGB, "Smerš", ir Komunistų partijos vadovams, organizavusiems ir vykdžiusiems lietuvių tautos genocidą.

Tą pačią dieną, kai Seime spaudos konferencijoje buvę politiniai kaliniai Seimo nariai P.Jakučionis ir A.N.Stasiškis apkaltino socdemus stipriais bambagyslės ryšiais su komunistine ir sovietine praeitimi, premjeras A.Brazauskas nutarė nesukubėti naikinti minimumo 2 tūkstančių strībų ir komsorgų sąrašo Vyriausybės nutarimu ir pažadėjo kreiptis į Konstitucinį Teismą, kad šis išaiškintų šią teisinę koliziją.

Pretenduoja į rekordines politines batalijas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga per savo politinės veiklos periodą ne kartą buvo įsivėlusį į aršiausias ir ilgiausias politines batalijas. Tereikia prisiminti ilgiausią Lietuvos (turbūt ir pasaulio) istorijoje protesto akciją, kuria sėkmingai apginti buvę KGB rūmai. Juos ketinta atiduoti teismams, iš čia iškeliant Genocido centrą ir taip sužlugdant idėją kada nors čia sukurti įspūdingą memorialą.

Kita rekordine politine batalija LPKTS istorijoje pretenduoja tapti pasipriešinimas kairiųjų ketinimams mokėti valstybines nukentėjusių pensijas buvusiems strībams ir Komunistų partijos veikėjams.

Seime šis socdemo A. Salamakino pateiktas Valstybinių pensijų įstatymo pataisų projektas buvo svarstomas tikrai ilgai. LPKTS ir kitos patriotinės organizacijos dėl šio įstatymo buvo surengusios ne vieną protesto mitingą ir piketą. Parašytas ne vienas protestas ir pareiškimas. Gegužės mėnesį Seime priiminėjant šį įstatymą per 300 buvusių politinių kalinių ir tremtinių atvyko į Seimo posėdžių salę. Su rinkėjais susidūrę Seimo nariai sutriko. Dauguma socdemų partnerių socialliberalų tąkart susilaikė, nebalsavo arba balsavo prieš šį įstatymą. Taip buvo sutriuškintos socdemų užmačios, o Seimo posėdžių salėje besisvečiuojantys buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai traukė patriotines dainas.

Atrodytų, kad pergalė pasiekta garbingai. Bet įniršę socdemai žadėjo šito reikalo taip nepalikti. Ir nepaliko – pasinaudojo tuo, kad V.Landsbergio, kaip Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo vadovo, klausimas atsidūrė Konstituciniame Teisme.

Konstitucinis Teismas aiškina, ar V.Landsbergis gali gauti valstybės vadovo pensiją, išsiaiškino, kad naujausia Valstybinių pensijų įstatymo redakcija yra pasirašyta tuometinio Seimo pirmininko pavaduotojo A.Vidžiūno, ir jo parašą pa-

naikino. Teisę pasirašinėti įstatymus turi tik valstybės vadovai, o Seimo pirmininko pavaduotojas juo nėra.

Šis Valstybinių pensijų įstatymas apima ne tik valstybės vadovų pensijų mokėjimo tvarką. Jis nustato visų valstybinių pensijų mokėjimo tvarką. Taip pat ir nukentėjusių valstybinės pensijos rūšis, pasak buvusios socialinės apsaugos ir darbo ministrės I.Degutienės, buvo sugalvota kaip valstybės pagarba nuo sovietinių okupacijų nukentėjusiems Lietuvos piliečiams. Ji yra simbolinė ir šiandien siekia 142 Lt.

Nukentėjusių pensijas gali gauti ir Antrojo pasaulinio karo dalyviai, kurių Lietuvoje yra apie 16 tūkst. Bet vėliau susigriebta, kad apie 2 tūkstančiai veteranų 1939-1953 metais dirbo sovietinėse represinėse struktūrose ar Komunistų partijos vadovais ir trėmė, tardė, kankino ir kalino Lietuvos piliečius. Štai šiems karo veteranams ir buvo sustabdytas valstybinės nukentėjusių pensijos mokėjimas.

Pasikėsiniimas "pabalinti" praeitį

Nepaisant to, kad Seimo pavasario sesijos metu buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai bei konservatoriai Seime laimėjo triuškinančią pergalę prieš socdemus, pateikusius įstatymo projektą, kuriuo būtų reabilituoti prisidėję prie lietuvių genocido Antrojo pasaulinio karo veteranai, prieš kelias savaites kairiųjų Vyriausybės nusprendė tiesiog panaikinti susikompromitavusių karo veteranų sąrašą, parengtą Genocido centro.

Kai buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai ramiai ruošėsi savo kasmetiniam sąskrydžiui Ariogaloje, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui buvo pavesta parengti Vyriausybės nutarimo projektą, kuriuo minimas sąrašas būtų panaikintas. Laidas prakišti šiuos ketinimus parankus – dauguma politikų ir visuomenės veikėjų, žurnalistų atostogauja. Gal nieko nepastebės? Tuo labiau kad visai neseniai premjeras uždraudė viešinti Vyriausybės nutarimo projektus - kai bus priimti, tada ir paskelbsime. Visai patogi politika nuo visuomenės slėpti Vyriausybės darbelius. Ypač ji buvo patogi minimumu atveju. Deja, kairiesiems nepavyko slapta strībams suteikti valstybinių pensijų. Žiniasklaidoje vėl pasirodė publikacijos, skelbiančios apie kairiųjų desperatiškus ketinimus balinti praeitį.

Apie kairiųjų ketinimus perspėja LPKTS

Rugpjūčio 12 d. Seime LPKTS pirmininkas P.Jakučionis suorganizavo spaudos konferenciją, į kurią atvyko ir konservatorius A.N.Stasiškis bei Sąjūdžio atstovai.

P.Jakučionis išsakė LPKTS po-

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

ziciją minimumu klausimu. Pasak jo, birželio 19 d. Konstitucinis Teismas savo nutarimu sustabdė LR Valstybinių pensijų įstatymą. Dėl to kilo teisinė kolizija. Dabar valstybines pensijas gali gauti ne tik stribai ir komunistai, bet ir vokiečių nacionalsocialistų partijos vadeivos, gestapininkai, Antrojo pasaulinio karo pabaigoje spėję išversti kailį ir įstoti į sovietų armijos eiles. Priminsime, kad fašizmas po karo oficialiai buvo pasmerktas ir nacionalsocialistų doktrina uždrausta visame pasaulyje. Atrodo, kairieji tenkindami savo interesus gali susilaukti ne tik Lietuvos buvusių politinių kalinių ir tremtinių, bet ir viso civilizuoto pasaulio pasmerkimo. Pakvipo tarptautinio lygio skandalu.

Pirmadienį Seime P.Jakučionis mėgino žmonėms paaiškinti, kas tą sąmyšį sukėlė ir kaip galima jo išvengti.

"LPKTS nuomone, Konstitucinis Teismas neatliko savo pareigos iki galo ir, kaip žmonės sako, su pamazgomis išpylė ir kūdikį. Jis pasiremdamas formaliu pretekstu, kad įstatymą pasirašė ne tas pareigūnas, atvėrė kelį asmenims, nusikaltusiems Lietuvos valstybei ir jos piliečiams, gauti LR valstybines pensijas. KT privalėjo arba bent galėjo atskirti šiuos labai skirtingus dalykus: formaliąją reikalą pusę ir esmę. Arba išsakyti nuomonę, kaip derėtų toliau su tuo įstatymu elgtis. Kitaip tariant, KT pasakęs A nepasakė B. Dėl to dabar institucijos, kurios iš esmės neturi teisės aiškinti įstatymų ir tuo labiau – KT nutarimų, pradėjo savo iniciatyva tai daryti. Kalbu apie Teisingumo ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijas bei kitas institucijas, kurios reiškia savo subjektyvias nuomones.

Be to, Konservatorių frakcija jau senokai kreipėsi į Seimo pirmininką Artūrą Paulauską, kad šis dabar pasirašytų šį įstatymą ir taip išspręstų šią teisinę koliziją. Paskui Seimo dauguma tą įstatymą galėtų koreguoti. Tačiau Seimo pirmininkas nepasirašo. Kyla klausimas – kodėl? Galima tik spėlioti. Gal tai rinkimų reikalai, gal čia yra tam tikras interesų konfliktas? Gal A.Paulauskas tikisi socdemų paramos per prezidento rinkimus? O gal čia kalta taip vadinama bambagyslė - sąsajos su buvusiais komunistais ir represinių struktūrų darbuotojais ir vadovais. Gal tai tiesiog Algirdo Brazausko prašymas?

A.Paulauskui pasirašius A.Vidžiūno neteisėtai pasirašytą įstatymą, šis klausimas išsprendžiamas greičiausiai. Tuo Seimo pirmininkas įrodytų, kad jam bambagyslės problema neegzistuoja. Juk socialliberalų frakcija už šį socdemų pateiktą įstatymą pavasarį nebalsavo.

Kitas būdas - reikia šį įstatymą iš naujo priimti Seimo rudens sesijoje. Tai būtų įmanoma, jeigu socialliberalai laikytųsi ankstesnės savo nuomonės. O iki svarstymo pensijų mo-

kėjimo tvarkos nekeisti. T.y. nedaryti taip, kaip siūlo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija – kad ir nuo šiandien mokėti tas pensijas.

Ypač apmaudu, kad socialdemokratai jautriai rūpinasi buvusiais KGB darbuotojais, stribais ir Lietuvoje uždraustos Komunistų partijos vadovais. Tą rūpestį jie galėtų palikti Burokevičiaus ir Stakvilevičiaus partijoms, tiems, kurie liko komunistai ir dabar skelbiasi esą socialistai. Tada būtų aišku, kad socdemai atsiribojo nuo praeities norėdami tapti modernia Europos partija, kaip jie ir skelbiasi. Atsiribojo nuo žmonių, kurie nusikalto Lietuvos valstybei ir jos gyventojams. Atrodo, kad tai deklaruojama tik žodžiais. Socialdemokratų darbai Seime ir Vyriausybėje byloja, kad ta bambagyslė dar nėra nudžiūvusi. Kitaip kam reikėtų ir Gegužės 1-osios ir Kovo 8-osios, valstybinių pensijų strībams ir nomenklaturai, balsavimo teisės nenorintiems priimti Lietuvos pilietybę?" – retoriškai klausė P.Jakučionis.

Veteranai užsimojo uždaryti Genocido centrą

P.Jakučionis atskleidė ir buvusių karo veteranų piktus ketinimus Genocido centro ir Laisvės kovų dalyvių adresu.

"Valstybinių pensijų mokėjimas buvusiems strībams gali būti siejamas ir su Antrojo pasaulinio karo dalyvių organizacijos respublikinio komiteto pirmininko pono Eiduko laišku Seimo pirmininkui A.Paulauskui. Jame reikalaujama panaikinti Genocido centrą (LGGRTC), kuris neva negina karo veteranų teisių. Laiške įžūliai užsipulti partizanai, jie pavadinti genocido vykdytojais. Laiške taip pat reikalaujama remti operacijose prieš partizanus nukautų strībų gimines. Šis laiškas gautas dar kovo mėnesį. Atrodo, kad dabar jau atsižvelgiama į šį laišką.

Na, o prisiminus įtakingo socdemų frakcijos nario Mykolo Pronckaus išpuolį prieš LR Prezidentą Valdą Adamkų, kai jis buvo apkaltintas kariavęs nacių pusėje, nejuokais kyla klausimas, kokioje Lietuvoje mes dabar gyvename: ar vis dar sovietinėje, okupuotoje? Minimumų aukštų pareigūnų ir visuomeninių organizacijų pareiškimai rodo, kad gyvename ne dabartinėje laisvoje Lietuvoje...

Užsidarę savo sovietiniame kiaučiulyje, jie nenori nieko girdėti ir žinoti apie naująją Lietuvos istoriją, Nepriklausomybės kovų, Laisvės kovų istoriją. Jie vis kartoja tuos pačius štampos, kurie buvo sufabrikuoti dar KGB galybės laikais. Ir tai, kad dabar valstybinių pensijų skyrimą forsuoja Socialinės apsaugos ir darbo bei Teisingumo ministerijos, – abi jos valdomos socialliberalų, – noromis nenoromis kyla klausimas, kada socialliberalai buvo nuoširdūs: ar balsuodami prieš strībų pensijas, ar dabar, kai jų valdomos ministerijos skuba tas pensijas vėl suteikti?" – sakė Seimo narys.

Lietuvoje

Kalta sistema

Lietuvos laisvosios rinkos instituto prezidentas Ugnius Trumpa pažymėjo, kad interesų derinimo įstatymai ir tos institucijos, kurios privalo prižiūrėti jų vykdymą, nepajėgia susidoroti su išsikerojusia sistemine korupcija. Pasak U.Trumpos, joks valdininkas, Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) agentas ar kas nors kitas nesugebės susigaudyti painioje sveikatos apsaugos sistemoje, kurioje korumpuoti pareigūnai jaučiasi tarsi žuvelės didelėje jūroje. "Pati sistema verčia vienus imti, kitus – duoti. Ten, kur valdininkijai suteiktos teisės skirstyti pinigus, kur neveikia rinkos mechanizmai, negalime tikėtis, kad visi bus sąžiningi, jog atsispirs visoms pagundoms", - teigė Laisvosios rinkos instituto prezidentas. Panašiai mano ir Seimo narys konservatorius Jurgis Razma. Jis pareiškė, kad daugelis valstybės tarnautojų iki šiol gerai nesuvokia, kas yra viešųjų ir privačių interesų konfliktas, o tai, ką visi supranta kaip korupciją, yra įprasta kasdienybė. Iš skandalo su Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos viršininku

V.Budniku matyti, kad beveik neįmanoma atsikratyti korumpuotų ir meluojančių valdininkų. Jie tapo savotiška neliečiamųjų kasta ir tai įteisino nuo liepos 1-osios įsigaliojęs Valstybės tarnybos įstatymas, kurį žurnalistai iš pat pradžių pavadino nieko negaminančių luomo gausinimo įstatymu. Netgi valdančiosios daugumos atstovas, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas Algimantas Salamakinas sakė, jog ministrai privalo būti atsakingi už savo pavaldinius. Deja, V.Budniko, pareiškusio, kad už savo kėdę "kausis iki paskutinio kraujo lašo", atvejis rodo, kad sveikatos apsaugos ministras R.Dobrovolskis kurdamas įvairias komisijas susikompromitavusių savo pavaldinių veiklai tirti faktiškai nieko nedaro.

Neseniai Prezidentas V.Adamkus pasipiktinęs klausė: "Kas šiandien valdo sveikatos apsaugą?" Į tai, atrodo, geriausiai atsakė Seimo narė Rasa Juknevičienė. Ji pareiškė, kad ją valdo dideli piniginiai interesai ir ministras pirmininkas A.Brazauskas.

Naujas žemės ūkio gelbėtojas

Nieko jau nebestebina, kai premjeras A.Brazauskas vos ne su ašaromis akyse prisimena komunizmo statybas "ant plyno lauko" ar buvę kolchozinės nomenklatūros atstovai, Seimo nariai M.Pronckus, V.Einoris, V.Velikonis dūsauja dėl "klestėjusio" kolchozinio "tarybų" Lietuvos žemės ūkio. Tačiau visus, net ir kolchozinės baudžiamos apraudotojus, nustebino iš Australijos atvykusio lietuvio, pasiskelbusio kandidatu į Lietuvos prezidentus verslininko Juozo Petraičio iškelta kolchozų atgaivinimo idėja. Susitikime su Alytaus rajono žmonėmis kandidatas į valstybės vadovus tiesiog pritrenkė dviem dalykais. Visų pirma jis pareiškė net nežinąs, kiek turi pinigų. Antra – pasiūlė Dzūkijos sostinės gyventojams pagalvoti, ar neverta

žmonėms burtis į "nedidelius kolūkius"... Tai jau visiškai naujas reiškinys prasidėjusiame rinkimų maratone. Netgi A.Brazauskas, A.Paulauskas, V.Štusauskas, R.Paksas ir kiti pretendentai bent jau kol kas nediršo pasiūlyti tokio "gelbėjimo" varianto. Tiesa, premjeras A.Brazauskas, apsilankęs Valdovų rūmų statybos aikštelėje, mokė statybininkus, kaip reikia "stachanoviškai" dirbti. Premjeras vėl puolė į savo komjaunuoliškos jaunystės prisiminimus ir pareiškė, jog tais gerais laikais jis asmeniškai Kaune sumūrydavo vieną aukštą per savaitę. Jeigu Valdovų rūmų statytojai pasektų šio komunistinio darbo spartuolio pavyzdžiu, tai galima garantuoti, kad rūmai, vadinami Lietuvos valstybės ir valstybingumo simboliu, ilgai neištovėtų.

Kremliaus emisaro vizitas

Lietuvoje lankėsi Rusijos prezidento V.Putino specialusis įgaliotinis Karaliaučiaus sričiai, Valstybės Dūmos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas D.Rogozinas. Vizitas įvyko jo paties iniciatyva. Kremliaus emisaras susitiko su Lietuvos Prezidento specialiuoju įgaliotiniu sprendžiant susisiekimo klausimus tarp Lietuvos ir Karaliaučiaus srities G.Kirkilo, premjeru A.Brazausku ir užsienio reikalų ministru A.Valioniu. Anot G.Kirkilo, visų pirma su D.Rogozinu buvo aptarti Prezidento V.Adamkaus pasiūlymai įvesti Karaliaučiaus srities gyventojams keliaujant per Lietuvos teritoriją ilgalaikes – penkerių metų vizas arba magnetines korteles. Tačiau dar prieš atvykdamas į Vilnių D.Rogozinas pažymėjo, kad Rusija griežtai

laikysis savo pozicijos dėl bevizio režimo išsaugojimo.

Pažymėtina, kad tą pačią dieną, kai V.Putino emisaras atvyko į Vilnių, Baltijos jūroje, pačioje Lietuvos pašonėje, prasidėjo dideli Rusijos Baltijos karinio jūrų laivyno manevrai. Juose dalyvauja 35 kovos laivai, 30 pagalbinių laivų, povandeniniai laivai bei įvairių klasių karo lėktuvai ir sraigtasparniai. Bus išlaipintas desantas. Baltijos laivyno sausumos pajėgos ir kranto kariuomenės vadovybė iš anksto pareiškė, kad desanto kariai bus mokomi "pulti Baltijos pajūrio krantą". Tai aiški ir nedviprasmiška užuomina Lietuvai ir Lenkijai, kas gali atsitikti, jeigu Vilnius ir Varšuva nepaklus Kremliaus reikalavimams.

Pasaulyje

Vėl Kalnų Karabachas

Niekieno, išskyrus Armėniją, nepažintoje Kalnų Karabacho Respublikoje įvyko prezidento rinkimai. Kaip ir buvo tikėtasi, rinkimus laimėjo dabartinis prezidentas Arkadijus Gukasianas. Dėl šio Armėnijos teritorijoje Azerbaidžanui priklausančio anklavo, kurį specialiai sukūrė Stalinas, 1988 m. kilo ginkluotas Armėnijos ir Azerbaidžano konfliktas. Jis nusinešė daugiau kaip 35 tūkst. žmonių gyvybių. Prezidento rinkimai Kalnų Karabache vėl paaštrino Armėnijos ir Azerbaidžano nesutarimus. Azerbaidžano vyriausybės pareiškime sakoma, kad Kalnų Karabacho, kurį okupavo Armėnijos kariuomenė ir įvedė marionetinį režimą, prezidento rinkimai yra avantiūra, politinė provokacija ir šturkštus tarptautinės teisės pažeidimas. Armėnijos užsienio reikalų ministras Vardanas

Oskanianas kategoriškai atmetė Azerbaidžano argumentus – jis pareiškė, kad Azerbaidžanas neturi nei istorinio, nei teisinio, pagaliau, moralinio pagrindo reikalauti laikytis teritorinio vientisumo principo. Todėl visiškai neaišku, ar po tokių abipusių kaltinimų įvyks ši mėnesį numatytas Armėnijos ir Azerbaidžano prezidentų susitikimas, kuriame turėjo būti svarstomas Kalnų Karabacho klausimas. Kalnų Karabacho prezidento rinkimus "politine beprasmybe" pavadino ir Europos Tarybos, kuriai priklauso 44 valstybės, tarp jų Armėnija ir Azerbaidžanas, generalinis sekretorius Valteris Švimeris. Europos Sąjungos ir Rusijos atstovai taip pat nepritarė rinkimams teigdami, kad tai neprisidės prie taikaus Kalnų Karabacho konflikto suregulavimo.

Perrinktas naujajai kadencijai Kalnų Karabacho prezidentas Arkadijus Gukasianas

Nenori prisiminti

Negausūs Rusijos žmogaus teisių gynėjai iš organizacijos "Memorialas", nedalyvaujant oficialiosios valdžios atstovams, kukliai paminėjo "didžiosios komunizmo statybos" – Volgos-Dono kanalo atidarymo 50-ąsias metines. Savo metu sovietinė propaganda visais balsais šaukė, jog dar Aleksandras Makedonietis, turkų sultonas Suleimanas ir Rusijos imperatorius Petras I svajonoje pastatyti Volgos-Dono kanalą, bet tą svajonę įkūnijo tik "didysis tautų vadas ir mokytojas" Stalinas. Iš tiesų statybos mastai buvo milžiniški. Per trejus metus buvo iškastas 101 kilometro ilgio kanalas su 96 sudėtingais hidrotechniniais įrengimais. Iš jų – 3 užtvankos, 13 laivybos šliuzų ir t.t. Buvo iškasta 150 milijonų kubinių metrų grunto, paklota 3 milijonai kubinių metrų betono. Darbai vyko visą pa-

lą. Kaip ir kitose "didžiosiose komunizmo statybose" – Belomoro kanalo bei kitose, dirbo šimtai tūkstančių kalinių. Netgi jau "perestrojkos" metais oficialiai paskelbtais duomenimis, Volgos-Dono kanalą statė daugiau kaip 200 tūkst. kalinių. Taigi kanalas faktiškai pastatytas ant žmonių kaulų. Nes mirusius nuo bado, ligų ir vergiško darbo bemat pakeisdavo kiti. Kaip pažymi savo atsiminimuose likę gyvi "komunizmo statytojai", norint pakelti kalinių darbo našumą buvo žadama, kad įvykdžius dienos normą 120 proc. kaliniams ta diena bus užskaitoma už dvi, o viršijus normą iki 151 proc. – už tris. Manoma, jog statant kanalą žuvo mažiausiai 150 tūkst. kalinių.

Pirmasis laivas, praplaukęs šiuo kanalu, žinoma, buvo "Josifas Stalinas"...

Jonas BALNIKAS

Skaitytųjų balsai

Tegu palikuonys taip ir mano...

Redakciją pasiekė tautietės Onos Vaitkienės, gyvenančios JAV (Florida, Džiun Byčoje) laiškas, kuriuo ji dėkoja straipsnio "Tautos žadintojo daina", išsp. "Tremtinio" Nr.19, autoriui Antanui Gasperaičiui. "Su įdomumu skaičiau straipsnį apie poetą kunigą Juozą Šnapštį-Margalį, - rašo laiško autorė. - J.Margalis buvo mano močiutės Mortos Šnapštytės-Kurliandskienės giminaitis." Toliau O.Vaitkienė aiškina, jog nėra tikra, ar jis buvo artimas močiutės giminaitis - gal pusbrolis, o gal ir tolimesnis. Tačiau iš savo mamos Onos Kurliandskaitės-Savic-

kienės pasakojimų ji žino, jog kunigas Juozas Šnapštys-Margalis lankydavosi pas Kurliandskius, kad jis sukūręs dainą "Leiskit į Tėvynę". Tai liudija ir Lietuvių poezijos antologija, kurią sudarė J.Aistis ir A.Vaičiulaitis. Tačiau pasak minėto straipsnio autorių, ši daina gali būti ir laisvas lenkiškos dainos vertimas. "Nežinau, kuri versija teisinga, - rašo O.Vaitkienė. - Jau nebėra tarp gyvųjų nei močiutės, nei mamos, tad mano palikuonys tegu galvoja, kad tos dainos autorius yra garbusis kunigas ir poetas Juozas Šnapštys-Margalis."

Nuolatinis ryšys su Lietuva

Apie tai, kas vyksta Lietuvoje, sužinau iš "Tremtinio", kuris mane pastoviai aplanko. Tik jūsų laikraštyje aprašomi tautos didvyriai, kankiniai ir jų kančios kelias. Prisimindami Tautiškos giesmės eilutes, kurios ragina tautos sūnus "eiti vien takais dorybės", mes šias idėjas privalome perduoti jauniui ir dirbti tautos labui. Šį idealą mums suteiks Dievas, kuris yra pasaulio šviesa ir pašalina tamsumus.

To linkiu laikraščio redakcijai ir tiems žmonėms, kurie jus supa.

Kunigas Augustinas STEIGVILAS

Argentina

Žemė - mūsų žaidos

Kai iš mūsų, buvusių politinių kalinių ir tremtinių, atėmė žemę, nereikėjo nei parašų, nei liudininkų, nei teismų. Žemė naudojosi svetimi, o dabar tą žemelę vėl raizgo, dalija kairėn ir dešinėn. Grįžę iš Sibiro taip pat neįtėmėme tvirto pagrindo po kojomis: nei žemės, nei trobesių dažnas neradome arba mūsų namuose gyveno svetimi. Kaip kas sugebėjome, taip kūrėme naujus lizdus.

Suskambus laisvės varpui už mūsų kančias bent iš dalies buvo atlyginta. Tik neilgam. Vėl atsiveria skaudžios žaidos norint atsiimti žemę. Retas iš tremtinių gali atsiimti tą žemę, kuri priklausė tėvams. Žadama pinigine kompensacija - vėjas laukuose, nes neaišku, kada ji bus išmokėta. Vos ne kasdien keičiasi Seime priimami įstatymai, todėl mums ir tenka eiti kryžiaus kelius. Štai mano atvejis: tėvų žemė buvo Ignalinos rajone, tačiau archyvu-

se tai liudijančių dokumentų nerasta. Nors daug žygių "suringiau", bet nuosavybės taip ir neatgaunu. Man aiškina, jog toje vietoje, kur mano tėvų žemė - žalioji zona, siūlo kitus plotus. Brūzgynai ir šabakštynai, kur niekada žemė nebuvo dirbama, manęs netenkina. Paprasčiau skirti man žemės Anykščių rajone. Prieš porą metų tenykštė valdžia lyg ir sutiko, žadėjo pakviesti, kai bus matuojama, nes tremtiniam tik koma pirmenybė. Labai nusivyliau gavusi pranešimą, kad žemė tuose plotuose jau išdalyta ir kol kas laisvų plotų nėra. Man buvo paaiškinta, kad prie ežerų - draustinių zona, kurios, pagal naujai pakoreguotus įstatymus, negalima skirti. Patarė ieškoti kitur... Ir vėl prasideda ta pati pasaka, pasaka be galo.

Emilija
UŽDAVINIENĖ

Panevėžys

Anksti ryte skubėjome prie viešbučio, kur mūsų laukė autobusas. Kai visi susėdo, pradėjome važiuoti. Mes važiuojame į Ariogalą. Kelionė nebuvo labai ilga ir varginanti. Maždaug už pusantros valandos jau buvome Ariogaloje. Išlipome iš autobuso, o autobusas nuvažiavo į nurodytą vietą. Eismą reguliavo policininkai.

Mes su pussesere į šį sąskrydį važiuojame pirmą kartą. Visi susirinkę žygiavome į Dubysos slėnį. Mūsų buvo apie šimtas žmonių, tai ištis nemažai. Todėl mums reikėjo daug vietos. Ten jau buvo žmonių, bet nedaug.

Kai susitvarkėme, kai kurie išėjo apsidairyti. Nuėjome iki autobuso, paskui ėjome per "beždžionių" tiltą. Pabraidžiojome Dubysoje. Dubyso vanduo labai skaidrus. Sugrįžusios išklausėme

Kodėl mūsų pilietis nepatenkintas gyvenimu? Gal prie to prisideda žiniasklaida? Ji iš tiesų mus maitina negatyvia informacija: tai Seime priimti nekokybiški įstatymai, tai Vyriausybė jų nesilaiko, o teisėsaugininkai bendrauja su nusikaltėliais. Tad eilinis pilietis, perskaitęs laikraštį ar pažiūrėjęs TV laidą, visur mato vien valdžios bejėgiškumą... Tačiau gyvenime, kaip ir politikoje, reikia turėti karštą širdį ir šaltą protą. Gal mes per mažai pažįstame gyvenimą? Patekę į realias situacijas nesugebame prie jų prisitaikyti. Žmonės, nepripažįstantys kompromisų, nukenčia daugiausia. Progreso ratą paprastai "suka" kovotojai, bet jų gretose būna daugiausia ir aukų. Piliečiai, turintys "guminį stuburą", išsaugo tautos tęstinumą, bet... nukenčia kokybę. Tie, kurie sugeba laviruoti tarp lankstumo ir kokybės, progresui ne mažiau reikalingi nei kovotojai. Tačiau ordiniais ir medaliais "ženklina" tik kovotojai. Norint išsivelninti pažiūrų skirtumus tarp šių piliečių kategorijų ir siekti saugios ateities, reikia

Tiems, kurie Lietuvos persitvarkymo pradžioje sugebėjo praturtėti, dabartiniai valstybės reikalai mažiausiai rūpi. Todėl niekaip neišbrendame iš balos. Apmaudu, kad atėjusieji į valdžią nepareikalavo, kad buvusi valdžia atsakytų už padarytą valstybei žalą. Nors... žadėjo tai padaryti. Dabar jau visiškai sumaištis ir chaosas mūsų Lietuvoje: papirkta teisėsauga, daug kitokios netvarkos. Fantastiškai išaugo teisininkų atlyginimai. Štai "Koridoras" laidoje vienas teisėsaugos atstovas gindamas, matyt, savo ir kolegų nemažus atlyginimus pareiškė:

Sąskrydis Ariogaloje

šv. Mišių. Vėliau vėl nuėjome prie upės. Staiga išgirdome malūnsparnio garsą. Jis leidosi prie pat aikštės. Mes bėgome prie malūnsparnio. Juo atskrido Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus. Mes su juo pasisveikinome. Aš pirmą kartą savo akimis, ne per televizorių, mačiau Prezidentą. Net liečiau jį. Tai buvo didžiulis įspūdis. Paskui mes su pussesere nubėgome pasiimti užrašų knygelę ir paprašėme V.Adamkaus autografo. Grįžome labai laimingos ir visiems gyrimės. Vėliau buvo sveikinimai.

Po visų sveikinimų ir žaidimų buvo pietūs. Bet tai mums visai nerūpėjo. Mes

laukėme, kada pasirodys grupė B'AVARIJA. Iš pradžių dainavo kapelos. Kai kapelos baigė dainuoti, į sceną įbėgo B'AVARIJA. Prieš tai mes paprašėme jų autografų. Na, o paskui prasidėjo jų dainos. Mes šokom ir dainavom. Buvo labai smagu. Man atrodo, kad B'AVARIJAI taip pat patiko ši publika.

Pasibaigus pasirodymui susitvarkėme ir keliavome autobuso link. Kai visi sulipo, patraukėme namo. Mūsų autobuse buvo choras, tad visą kelią dainavom. Buvo labai linksma. Iš kelionės parsivežiau daug įspūdžių.

Irma SAVICKAITĖ,
Kauno "Ažuolo"
gimnazijos 7 kl. mokinė

Sėkmės formulė

stoti į NATO ir ES. Tai - sėkmės formulė.

Konfliktines situacijas, nuo kurių kenčiame, patys ir sukuriame. Jei sugebėtume kritiškai vertinti savo veiksmus, nesusipratimų būtų mažiau. Tenka kaltinti tik savo intelektą. Ar mažai įvyksta nepataisomų klaidų dėl jaunatviškų ambicijų? Jų išvengsime, jei pasitelksime savikontrolę.

Kitas mūsų vidinių konfliktų šaltinis - nemokėjimas rasti užsiėmimo pagal sugebėjimus. Esame skirtingi, ne visų vienodi poreikiai ir galimybės. Patyrę nesėkmę kaltiname kitus, pavydime, kerštauojame. Reikia pasitikrinti savo "variklio" galingumą, t.y. žinoti, kurioje srityje tau gali sektis, ir tik šios veiklos reikėtų imtis. Paprasta tiesa: norint patikrinti BMW automobilio patikimumą, būtina susipažinti su ZAZ trūkumais.

Panašiai galėtume pasakyti ir apie mūsų valstybės raidą. Šimtmečiais išsaugojome potencialą atsigauti, ta-

čiau pirmaujantys netapome. Esame tarsi laikrodžio mechanizmo sraigtelis, užtat egzistenciniu atžvilgiu turime nuostatą - išsaugoti tautinę savastį, o ne savintis afrikietišką ar pagoniškąją kultūrą. Sėkmės formulė - tautinio elemento dominantė.

Didžiojamės vakarietišku liberalizmu, tačiau ar nepakartosime Romos imperijos žlugimo priežasčių? Civilinio kodekso pastraipoje sugyventinė yra lygiavertė žmonai. Laikinai lovoje ji gal net "šaukesnė", tačiau pastarosios dažnai keičiamos. Nei jis, nei ji šeimos tradicijoms nepareigoti. Todėl "meilės" vaisių pilni internatai ir sąvartynai. Kas turi kurstyti šeimos židinį, jei ne žmona? Gaila, kad mūsų mergaitės, prieš tapdamos žmonomis, save nuvertina ir vyrams nebelieka pagrindo jomis domėtis. Musulmonų religija, jauniausia iš visų, tokį elgesį smerkia.

Pranas DARGIS
Mažeikiai

Dirbkime sąžiningai

"Žemiausio rango teisininkas, atskaičius pajamas, į rankas gauna tik 3000 litų..." Tikras "vargšas". O mokytojai, gydytojai, kiti darbuotojai nė tūkstantėlio negauna. Suprantame, pinigų valstybė neturi.

Stebina ir tai, kad Seimo pirmininkas A.Paulauskas leido svarstyti įstatymo pataisą dėl valstybinių pensijų išmokėjimo kolaborantams. O paprasčiausiems pensininkams tenka vos du, geriausiai atveju - trys šimteliai litų per mėnesį. Kol nebus priimtas įstatymas dėl valdin-

kų atsakomybės darbe, tol idealios tvarkos Lietuvoje nebus. Yra nemažai modelių, kurie taikomi kitose šalyse. Reikėtų perimti jų patyrimą.

Pastaruoju metu įsiplieskę įvykiai Alytaus kalėjime verčia sunerinti visus Lietuvos žmones. Ar tai ne šios kalnimo įstaigos administracijos aplaidumas? Tik tada pasijusime saugūs ir orūs, kai valstybinės įstaigos dirbs sąžiningai ir atsakingai.

Aleksandras JUŠKA
Druskininkai

Doc. Kazys STRAZDAS

Kuopos vadas Nikodemas Liškauskas-Beržas

Nikodemas Liškauskas gimė 1915 03 05 Ukmergės apskr., Balninkų valsč., Balninkų miestelyje. Tėvai - Nikodemas ir Ona Liškauskai buvo pasiturintys ūkininkai. Šeimoje augo trys vaikai – Albina, Nikodemas ir Alfonsas. Kai Nikodemui buvo šešeri, mirė tėvas. Motina, likusi su trimis mažais vaikais, nesugebėjo apdirbti 36 ha žemės, todėl samdydavo darbininkus.

Paaugęs Nikodemas pradėjo lankyti Balninkų pradinę mokyklą, baigė keturias klases. Toliau mokytis nebuvo sąlygų, nes reikėjo padėti motinai. Po metų Nikodemo mama ištekėjo antrą kartą už Razmarato. 1923 m. gimė Domicelė ir 1926 m. – Juozapas. Juozapas Razmaratas pokario metais mokėsi Ukmergės gimnazijoje. Jis buvo nekaltai suimtas ir nuteistas kartu su keliais kitais Ukmergės gimnazijos mokiniais. Atlikęs bausmę sukūrė šeimą, gyveno ir mirė Jonavoje. Sesuo Domicelė Razmaraitė-Žemaitienė gyvena su šeima Rokiškyje. Ji dar ir šiandien geru žodžiu ir su pagarba prisimena Lietuvos laisvės gynėją savo brolių Nikodemą Liškauską-Beržą.

Paaugę vaikai iš pirmosios santuokos pradėjo ūkį tvarkyti savarankiškai, o motina su vaikais iš antrosios santuokos gyveno pas savo vyrą. Nikodemas tarnaudamas Lietuvos armijoje baigė puskarininkių mokyklą, jam suteiktas vyr. pusk. karinis laipsnis. Netrukus įstojo į Lietuvos šaulių sąjungą. Baigęs karinę tarnybą dirbo savo ūkyje. Ūkininkauti jam sekėsi: augino linus, žaliajai trąšai lubinus, jayus ir gyvulius. Padėjo dirbti sesuo Domicelė. 1941 m. rudenį N.Liškauskas išsikėlė į vienkiemį. 1942 m. susirgo jo motina ir mirė.

1940 m. okupavus sovietams Lietuvą ir 1941-1944 m. vokiečių okupacijos metais jis dirbo savo ūkyje. Tačiau Balninkų NKGB pažymoje apie Nikodemo partizaninę veiklą rašoma, kad vokiečių okupacijos metais jis tarnavo vokiečių armijoje seržantu. Paklaustas gretimo kaimo vyresnio amžiaus gyventojas Vytautas Stasiūnas apie Nikodemo karinę tarnybą vokiečių armijoje sako, kad to negalėjo būti, nes jis visą laiką buvo namie. V.Stasiūno teiginį patvirtina ir Nikodemo gyvenimo sąlygos. Jis neturėjo kam palikti tvarkyti ūkio, nes jaunesnis brolis buvo ligotas. Be to, ruošėsi vesti. 1941 m. Vokietijos ir Sovietų sąjungos karo išvakarėse Nikodemas buvo aktyvus balninkiečių sukilimo narys. 1944 02 06 Nikodemas Liškauskas vedė Stasę Misiūnaitę iš Plaštakos k. (g. 1918 m.), sulaukė dviejų dukterų: 1945 m. – Elvyros ir 1947 m. – Julės. N.Liškausko žmona Stasė buvo okupantų persekiojama, todėl augino vaikus ne savo namuose. Dažniausiai ji su vaikais slapstėsi pas Nikodemo dėdę, Gela-

N.Liškauskas Lietuvos kariuomenėje

1956 m. grįžusi į namus N.Liškausko šeima. Iš kairės: Elvyra Liškauskaitė, Stasė Liškauskienė, Nikodemo brolis Alfonsas Liškauskas ir Julė Liškauskaitė

žinės k. gyvenantį motinos brolių Juozą Andrijauską ir kitur. Čia rasdavo prieglaudą ir Nikodemas. Nikodemui žuvus jo žmona Stasė dar ilgai buvo persekiojama. Dabar jo dukra Elvyra Liškauskaitė-Šidlauskienė gyvena Vilniuje, o Julė Liškauskaitė-Bieliauskienė – savo tėvo sodyboje.

1944 m. liepą antrą kartą sovietams okupavus Balninkus, Nikodemas okupantus sutiko su ginklu rankoje miške. Greitai subūrė partizanų būrį ir jam vadovavo. Balninkų NKGB virš. pažymoje apie N.Liškausko-Beržo partizaninę veiklą rašoma, kad 1944 m. rudenį Plieno pavedimu buvo suorganizuotas N.Liškausko-Beržo vadovaujamas vienos kuopos 30 partizanų būrys. Faktiškai šis būrys buvo suorganizuotas anksčiau. 1944 m. rugpjūčio 30 d. ir spalio 24 d. jis su savo būriu puolė Želvos, rugsėjo 9 d. – Balninkų vykdomojus komitetus bei karines įgulas. Norėta išlaisvinti suimtą Karališkių k. gyventoją Bronių Rimą. Puolimo metu partizanas Petras Pileckas

(g. 1921 m. Kibildžių k.) laužė kalėjimo rūsio lango grotas, bet nespėjo, nes priešą mesta per antrojo aukšto langą granata jį užmušė. B.Rimo neišlaisvino ir į namus jis nebesugrįžo.

1944 m. rudenį N.Liškausko-Beržo būrys jau priklausė J.Šibailos vadovaujamos Balninkiečių laisvės rinktinės pusk. A.Bagdono-Arelio vadovaujama daliniui. N.Liškausko dukros Elvyros teigimu, Beržui padėdavo ir esant reikalui jį slėpdavo Didžiakaimio gyventojas Ona Slavinskienė (vėliau buvo išstremta), Aršauskas bei Nikodemo dėdė Gelažinės k. gyventojas Juozas Andrijauskas, o ryšininkais dirbo Brazgių k. gyventojas Adelė Tvarčūnaitė-Anusienė (dabar gyv. Klaipėdoje), Žemaitkiemio gyventojas Apalonija Čerškaitė-Šnirienė, B.Miškinio-Kardo sesuo Emilija Miškinytė-Vaičiūnienė.

nė-Audronė, jos mokyklos draugė partizano Jono Staškevičiaus-Aušros žmona Genė Jogelaitė-Staškevičienė-Žibutė ir kt. Dažnai Beržo būrio dviem broliams M. ir Z. Žukauskams, o kartais ir Beržui padėdavo ir juos slėpdavo Armoniškio k. gyvenantis mano tėvas Jonas Strazdas, o aš stebėdavau Balninkų karinės įgulos pokyčius ir jiems pranešdavau. Apskritai N.Liškauskas-Beržas ir jo būrio vyrai bunkeriuose būti nemėgo. Juose apsistodavo tik žiemą bei ankstyvą pavasarį arba kai sutelkti kariniai daliniai rengdavosi "šukuoti" miškus bei kaimus. Dažniausiai vykdavo užduotis ir ilgai vienoje vietoje neapsistodavo. N.Liškausko-Beržo vyrai narsiai kovėsi Plaštakoje, Seserityje, Luciūnuose, Paužuoliuose, Lyduokiuose, Valų, Užumakių, Trakinių miškų apsuptyse, taip pat puolant Alantą, Balninkus, Kurklius, Kavarską, Želvą, Žemaitkiemį ir kitose vietose. Stambiausios ir daugiausia aukų patyrusios buvo Trakinių kautynės.

(B.d.)

Atidengtas paminklinis akmuo

Kurkliečių k., Južintų sen., Rokiškio raj., rugpjūčio 2 d. žyriam teisiškai, buvusiam Lietuvos Respublikos ministrui pirmininkui, Konstitucijos rengimo komisijos pirmininkui Antanui Tumėnui atminti atidengtas paminklinis akmuo.

Dalyvavo Južintų apyl. žmonės, A.Tumėno giminės. Apie jo veiklą kalbėjo Lietuvos Seimo pirmininko pavaduotojas Artūras Skardžius, Rokiškio meras Gediminas Matiekus, Južintų seniūnas Vidmantas Gabė, organizacijų atstovai.

Paminklinį akmenį pašventino Južintų bažnyčios kunigas Leonas Linda. Koncertavo Rokiškio saviveiklininkai.

Antaną Tumėną 1940 m. tardė SSRS saugumas, bet neareštavo. 1944 m. gegužės mėn. A.Tumėną, kaip ir daugelį kitų antinacistinio pasipriešinimo dalyvių, suėmė gestapas. Pablogėjus sveikatai iki teismo paleistas. 1944 m. liepos 9 d. pasitraukė į Vakarus, apsigyveno Vienoje. Vėliau stipriai blogėjant sveikatai persikėlė į Austrijos miestelį Bachmanningą. Po kelių dienų – 1946 m. vasario 8 d. – mirė. Ten ir atgulė Amžinojo poilsio.

Feliksas MAŽEIKIS

Vytauto apygardos
partizanų takais

Programa

Utena. 2002 m. rugpjūčio 31 d.

9 val. šv. Mišios Utenos Kristaus į Dangų Žengimo bažnyčioje.

Lankytinos vietos:

1. Bažnyčios šventorius – Kančių paminklas.
2. Partizanų Marijos Kankinių Karalienės koplyčia Kančių kaimelyje Utenoje.
3. Partizano Antano Kraujalio slaptavietė ir žuvimo vieta Papiškių k.
4. Šarūno rinktinės vado Vytauto Pakšto-Vaidoto bunkeris-vadavietė Labanoro girioje.
5. Partizanų telkimosi ir mūšio vietos Labanoro girioje.
6. Partizanų žūties vieta Vidžiūnų k.
7. Vytauto apygardos partizanų vado Vinco Kaulinio-Miškinio žūties vieta Nolėnų k.
8. Partizanų žūties vietos Painsės ir Davainių kaimuose.
9. Šilo mūšio vieta Antazavėje.
10. Lokio rinktinės vado Mykolo Kazano ir kitų partizanų žūties vieta Jaskoniškės vienkiemyje.

Lankytinų vietų laiką ir trukmę renginio metu nustatys organizatoriai.

Maršruto ilgis 190 km.

Renginio aptarimas, vakariene Dusetose. Norintys pailsėti žaviose Dusetų apylinkėse bus nebrangiai apgyvendinami.

Organizatoriai – LPKTS Utenos, Dusetų skyriai, Vytauto apygardos partizanų štabas

“Einu, išvaroma einu...”

(A. Miškinis)

Tūkstančiai darbščių žmonių ne savo noru nuožmiais sovietmečio laikais paliko gimtuosius namus. Ta lemtis neaplenkė ir Šakių rajono Paluobių parapijos. Negrįžusiems iš tremties, žuvusiems partizanams M. Kerušauskienės iniciatyva, geros

valios kraštiečiams padedant, Paluobių bažnyčios šventoriuje buvo pastatytas ir liepos 14 d. pašventintas kryžius. Renginyje apie šio krašto žuvusius ir nukankintus kalbėjo K. Bukantienė, dalyvavo LPKTS valdybos pirmininkas A. Lukša, Marijampolės apskrities koordinatūras

V. Raibikis. Iš šventoriaus renginys persikėlė į M. Kerušauskienės sodybą.

LPKTS Šakių sk. pirmininkė **Laima TAMAŠAUSKIENĖ**

Nuotr. *kryžiaus pašventinimo iškilmės Paluobių bažnyčios šventoriuje*

Prašyčiau atsiliepti ką nors iš **AUGLIŲ** šeimos. Jie gyveno Ukmergės rajone, Deltuvos valsčiuje, Tatkūnų kaime. Skambinkite **Petrui KUODŽIUI** tel. (8-37) 724587.

Nuotr. *viduryje Bronius Auglys*

Prašau atsiliepti **Vytautą ADOMAITĮ**, gimusį 1921 09 11 Barkūnų k., Jurbarko raj., Juozo ir Onos (Baltrušaitytės) Adomaičių sūnų.

Pažįstančius jį prašau rašyti adresu:
Liudai KUNDROTAITEI, 138 M. Lebeau, Cowansville, Que., Canada J2K-3G6

Skelbimai

Rugpjūčio 15 d. Troškūnų seniūnijoje, Rakutėnų kaime, bus šventinamas paminklas partizanui **Vincui Peslikui-Griausmui**. 13 val. šv. Mišios Surdegio bažnyčioje (Žolinės atlydai).

14.30 val. paminklo atidengimo ir šventinimo ceremonija Rakutėnų kaimo ribose (nuo Surdegio 2 km).

Iš Panevėžio išvykstame 12 val. nuo Nepriklausomybės aikštės prie Švč. Trejybės bažnyčios. Registruotis LPKTS Panevėžio sk. būstinėje, Sodų g. 3.

Rugpjūčio 17 d. 10 val. Kaune, Panemunės bažnyčioje, bus aukojamos šv. Mišios už buvusį politinį kalinį ir tremtinį kunigą **Pranciškų Šliumpą**. Po šv. Mišių Irkutsko sr. Talijano tremtiniai kviečia į susitikimą.

Rugpjūčio 24 d. (šeštadienį) Kaune įvyks Vorkutos lagerių kankinių susitikimas.

10 val. šv. Mišios Iğulos bažnyčioje. Po šv. Mišių renkames LPKTS būstinės salėje, Laisvės al. 39.

Organizatoriai **A. ŠIMĖNAS, R. PAPLAUSKAS**

Rugpjūčio 20 d. 12 val. Kauno karininkų ramovėje vyks Vietinės rinktinės karių sąjungos ataskaitinė-rinkiminė konferencija.

Delegatų registracija nuo 10 val.

LVR karių sąjungos taryba

Kiekvieną šeštadienį kviečiame į kelionę “**Ryga-Saulės krantas**”. Kaina 52 Lt.

Vykusiems į dvi ekskursijas, trečioji – nemokamai. Kreiptis tel. (8-37) 321593; (8-689) 54571 arba **Laisvės al. 39, Kaunas, 1 kab.**

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Teofilija Akucevičiūtė 1916-2002

Gimė Trilaukio k., Pajevonio valsč., Vilkaviškio apskr. 1948 m. gegužės mėn. ištremta į Krasnojarsko kr., Mansko raj., Unguto miškų pramonės ūkj. 1963 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno Jurbarko su brolio šeima.

Palaidota Jurbarko kapinėse.

LPKTS Jurbarko skyrius

Bronius Daukša 1930-2002

Gimė Pakruojo raj., ūkininko šeimoje. 1945 m. ištremtas su tėvais į Komiją, Kožvinsko raj., Kankonių miškų ūkj. Tėvas mirė tremtyje. 1952 m. sukūrė šeimą, augino dvi dukras. 1958 m. su šeima grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Jokūbaičių k., Jurbarko rajone.

Palaidotas Girdžių kapinėse. Liūdime kartu su artimaisiais.

LPKTS Jurbarko skyrius

Marija Urbaitytė-Bagdonienė 1937-2002

Gimė Radviliškio raj., Puipių k. Ištremta su tėvais, sesutėmis ir broliais 1948 05 22 į Krasnojarsko kr., Kuojos gyvenvietę. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Iškėjo, gyveno Radviliškyje, užaugino dukrą, sulaukė vaikų.

Palaidota Radviliškio kapinėse šalia vyro.

Užjaučiame dukrą su šeima, seseris ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius ir Kuojos tremtiniai

Bronius Morkūnas 1925-2002

Gimė Nardiškio k., Kuktiškių valsč., Utenos apskr., gausioje šeimoje. Nuo 1944 m. įsitraukė į Lietuvos laisvės kovos sąjūdį. 1948 05 22 tėvai, brolis ir sesuo buvo ištremti į Krasnojarsko kraštą. Bronius kurį laiką slapstėsi. 1951 10 02 jį su seserimi ir teta ištrėmė į Krasnojarsko kr., Jemeljanovo raj., Drokino kaimą. Į Lietuvą grįžo nelegaliai 1957 m. Dirbo Kaune įvairius darbus. Apdovanotas Sausio 13-osios atminimo medaliu.

Amžinojo poilsio atgulė Kuktiškių kapinėse.

LPKTS Kauno skyrius

Viktorija Ginkevičiūtė-Tamulienė 1924-2002

1948 05 22 iš Radviliškio su motina ištremta į Irkutsko sr., Ziminsko raj. Grįžo į Lietuvą 1957 m. Apsigyveno Radviliškyje. Dirbo stiklo fabrike. Iškėjo už našlio, užaugino podukrą.

Palaidota Radviliškio kapinėse šalia vyro ir motinos.

Užjaučiame globėjus ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Elena Dauknytė-Mužienė 1927-2002

Gimė Puorių k., Naujamiesčio valsč., Panevėžio apskr., kalvio šeimoje. Tėvas įkalintas Mordovijos lageryje, ten ir žuvo. Elena su motina, broliu ir 2 seserimis 1948 m. ištremta į Krasnojarsko kr., Partizansko raj., Kuojos gyvenvietę. Grįžo į Lietuvą 1958 metais. Sukūrė šeimą. Nuo 1991 m. – LPKTS Panevėžio sk. narė.

Palaidota Naujamiesčio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

